

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

XLVI. Ioannes Trithem. Ab. Spanhe. Ioanni Damio monacho S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Necessaria & vilia nobis dicitur...
& in cognitionem summa veritate...
met. Stultum est omnia vilius hanc...
to circa creaturas mente occupant...
huius tempestatis curiositas est, qui...
videantur & magni, diligenter...
xagoras, quid Democritus, quid Pytha...
a cognitione & doctrina summa veritate...
philosophi & viri doctissimi, per quos...
tilium sapientia, necessarios; nobis...
ilosophis meliores, quorum doctrina...
olos, Petrum, Paulum & Iohannem, ce...
um, Irenaeum, Chrysostomum, Iulianu...
um, Augustinum, Gregorium, Bedam...
ei doctores, quorum certa de veritate...
intellectum veraciter illuminat, charite...
mitare sapientes, & eorum libros legib...
mentis tibi data inutiliter transire po...
quoniam industria & studio maxime o...
it. Occupandum est bonis studiis ingeniu...
tum senectus aduenit, mens concub...
ies armata consistat. Neque fratre...
sacta, vt nosti, tempus omne huius...
is. Quod nisi fecissemus, vbi nunc sum...
mus: Nam et si parum euasimus disti...
s, variolque & fallaces fortuna conuen...
Qua nostra sunt nemo tollet à nobis...
omnis parui iacturam tereui facies...
aria, promissum Dei in sancto Esaias...
obis, & querentibus in primis excelsu...
fratrem te hortatur, bonorum imitate...
ad cultum, quo lumē veritatis agnosca...
tum otium fugias monemus, quoniam...
irigo vitiorum, animae inimici otio...
terminat, & hominem viuum monu...
m factus est otio magnus, nemo doct...
modo viuit qui nemini viuit? Viuit...
sumus, quoniam natura quae nobis...
orret. Post laborem quies & non delecta...
ortior confurgas, non vt remissio labo...
ripturaru, & nunquam eris otiosus. Nam...
studio scripturarū comprobamus ve...
eris nunquam est otiosus. Sed vale...
in Marchia Brandenburgensi, anno 1505

sanctorum reuerenter concelebrant, & indita eis ieiunia tenacissime obseruant, tantoque sunt in Dei cultu feruentiores, quanto cum nouissimis Germaniae populis ad Christi fidem noscuntur conuersi. Solus bibendi excessus nomen virij non habet, quanquam & multi apud eos reperiantur abstemij, & advenae Francones & Suci, vt frequenter sumus experti, plus in potationibus excedant quam indigenae terrae. Tu autem Rogeri Deum ora pro nobis, vt cum salute hinc tandem egredientes ad patriam reuertamur, non quod Marchiae laboremus tadio, summe enim nobis placet, sed vt reuersi ad Rhenum negotia nostra sine debito terminemus. Facilis enim pro Christo nobis obliuio, quoniam vbicunque fuerimus in Domini voluntate nos esse in patria arbitramur. Ante festum Paschatis non videbimus Rhenum, quia serenissimo complacendum est principi, qui vt maneremus diutius quam nostri propositi fuerat, insterit. Hac te scire volumus. Tu si quid habes rescribito & vale nostri memor. Ex Berlino 20. die mensis Octobris Anno Christianorum 1505.

XLV.

IOAN. TRITHEM. IOAN. VIGILIO SVNSZHEMIO,
Vir. lur. doctori S.

LITERAS & meas & principis Marchionis prolixioris more in Marchia mei excusatorias misimus ad serenissimum principem Philippum comitem Palatinum per manus capellani nostri Theodorici, tibi quidem notissimi, quas principi exhibere tui sit officij precamur. Quae circa me aguntur ex latore intelliges: quomodo nobis Marchia placeat his accipe paucis. Terra quidem bona est & fructifera multum, sed laboriosis indiget cultoribus, cum & ipsa sit vasta, latitudine ampla, & rustici pauci atque pigerrimi, potationibus & ocio magis quam laboribus dediti, de quibus dicere possumus: Marchianitis festiuitates & ocia pauperiem, ieiunia morbos, & potationes mortem accelerant, quoniam in his tribus plus quam ceterae nationes Germanorum, videtur excedere. Sunt enim homines quasi natura ad ocium nati, & multis diuorum festis laborare vetantur, perpetua inopia preffi, maxime qui morantur in rure. Ieiuniorum vero sunt omnium quos vidimus obseruantissimi, & in hoc vno laudabiles pra: multis merito aestimandi. Sed maior eorum multitudo potationibus nimium dedita, meritum ieiunandi turpiter commaculat, vsque adeo, vt hic pene nihil aliud sit viuere quam comedere & potare. Hac de moribus gentis. Nihil hic noui, nihil agitur rari, nisi quod inter Ducem Magnopolitanum & Lubecenses grauissima similitates oriuntur, quae nisi amicorum consilio fuerint extinctae, in bellum certe confluent. Princeps autem meus sereniss. Marchio, cuius fororem dux est habiturus uxorem, vices suas interposuit, multum pro concordia laborauit. Quo mediante induciae factae sunt vsque in pascha. Interea pax est, interdum pacis fiducia nunquam. Bonae serenissimi principis nostri Palatini valetudinem abs te scire cupimus, apud cuius maiestatem necessariam nostri moram oportune reddas excusatam. Vale, ex Berlino 20. die mensis Octobris. Anno Christianorum 1505.

XLVI.

IOANNES TRITHEM. AB. SPANHE. IOANNI
Damio monacho S.

SCIRE te volumus amantissime frater, quod miserante Deo imprimis bene valemus, sumusque apud sereniss. principem Marchionem bona conditione habiti, cunctisque necessarijs abundantissime prouisi, cuius voluntati annuentes, manere hic vsque in Pascha promissimus. Fratri autem nostro M. Iacobo Trit. scripsimus, mandantes ad Nouum castrum se conferat, ibi mansurus tecum, donec & nos veniamus. Interea maneat tecum pietate magistræ, ne diutius salutaribus intermissis studijs habitare cum acatastatis cerebro & memoria carentibus infructuose, vt haecenus, compellatur. Ingratis enim seruire molestissimum est, & nimis graue vt fructu suo fraudetur obsequiosus, & cui rependendum fuerat praemium, reportare cogatur incommodum. Nimum sunt ingrati homines in terra Nayth commorantes, quod pro multis saepe beneficijs eis non sine nostro dispendio exhibitis sumus experti, propterea fratrem ingratis seruire non sine causa vetamus. De fratribus nostris quid agant nos facies certiores, si Cynonotorum proteruiam habueris exploratam. Dolus profecto repri metur dolo, si non mutauerint impietatis consilium. Nulla nobis de illorum machinationibus cura est, quia nec fauorem cupimus, nec odium fors.

AS SPANHEMENSIS,
salutem.
anas optime Rogeri, me ipsum probio...
us ratione facerem certiorum. Viuus...
apud principē loco habiti, doctore...
boni, sed nimis barbari & indocti...
bonarū literarum. Rarus hic homo...
sufficitate conuersantes otio quales...
lacent mores, quoniam magna feruor...
Dei templa visitant diligentissime, sicut...
sanctorum

midamus. Neque autem vindicare iniuriam contendimus, sed contemnere potius, scientes quod in foueam cadent reprobi quam fecerunt. Mentem non alligauimus loco, ut uiuere extra Spanheim non possimus. Nam si necesse fuerit, mundus totus patria nobis est. Vnum coelum terram operit vnā, vbi cunque fuero in terra sum huic continua, peregrinus non ad Spanheim sed ad cœlestem patriam anhelans. Deus vnus omnipotens vbi que est, & nullibi deest, in quo sumus, viuimus & mouemur, vbi cunque locorum fuerimus. Facilis ergo nobis vnus iactura cœnobij, si Deo placuerit, sit, in quo paupertatis & laboris plurimum, deliciarum & quietis nihil vnquam sumus experti. Sed vale & ora pro nobis, vt Dei solius compleatur voluntas. Ex Berlin 20. Octob. Anno Christi 1505.

XLVII.

IOANNES TRITHEM. IOANNI BRACHTIO, PRIORI S.
Matthiæ apud Treuiros S.

CAUSAM absentia: nostræ a monasterio nostro Spanhemensi charitati tuæ antehac scripsimus ex Colonia Agrippina, moram vero in Marchia nunc literis duximus intemandam, æque ex Colonia, sed altera Spreuiana iuxta Berlin in ipsa Marchia, vt status nostri habens notitiam propter nos minime contristeris. Diuina nos miseratione protegente sani & incolumes sumus, rebusque nostris ita prouidimus, vt si oporteat uiuere extra Spanheim libere possimus. Principem habemus nobis in omnibus fauorabilem, de cuius munificentia prouisi nullius indigentiam habemus. Ante Pascha non reuertemur ad Rhenum, ipsius principis voluntate ad manendum interea persuasi, vt ea quæ pro ipsius honore inchoauimus ad finem debitum perducamus. Et reuera nisi professioni nostræ sciremus esse contrarium, nostrumque minime decere statum in curijs principum versari, nunquam hinc discederemus. Proponuntur enim nobis conditiones quam optima: si manere cum principe in toto vellemus, sed ne monastico faceremus iniuriam proposito, curias principum oportet non amare. Ita vero itinere transimus rationabiliter secato, vt nihil refutemus ex sententia nobis oblatum, donec videamus quid necessitas tandem indicat assumendum. Reuertemur itaque Deo largienti post Pascha ad Rhenum: ad monasterium vero nunquam intrabimus, nisi æmulatorum nostrorum prius temeritatem cõtigerit humiliari. Quod si cum Cynonotis in pertinacia sua duxerint permanendum, Spanhemensi abbati spontanee dimissa, Dei ordinationem sequemur. Confidimus enim Dei omnipotentis bonitati, quoniam in finem non despiciet, quem ipse nouit æmulatorum inuidia læsum sine culpa. Tametsi nobis nõ mediocriter sit pensiculandum, ne forte summæ voluntatis Dei ordinatione aliorum vocemur, tanquam arbor inutilis pro fructu ferendo vberiore in terram transplantandi meliorem. Quis enim cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? Semper ergo nobis timendum, & cum silentio diuinum sequendum consilium. Ipsi enim cura est de nobis qui fecit & creauit nos, cuius miseratione nobis utilior est, quam omne nostrum consilium. Pergam igitur Dei consilium libens & voluntarie secutus, quocunque fuerit eundem, arborque si placeat illi eradicata inutilis, transferat vt fructus patientiæ feram vberiores. Vale feliciter. Ex Berlino 20. mensis Octo. Anno 1505.

XLVIII.

THEODORICVS EPISCOPVS LVBECENSIS, IOANNI TRITHEMIO Abbati Spanhemensi S.

IAMBLICVM vt tibi commodaremus te summo opere desiderare, pater optime, magnifici nostri Ololyçi de lapide militis, tum & aurati, tum & literarum candidati narratione cognouimus. Quem, & si nostra domo charissimi honestissimique philosophi loco seruamus, tamen & vna cum Proclo, Porphyrio, Synesio, cæterisque conphilosophis suis sibi coadunatis, tibi non minus voluntarie quam hilariter transmisimus, mandantes illi, vt te nobilem hospitem nostri nomine salutatam pergeret. Credimus etenim tantos sapientiæ viros co tibi fore gratiores, quo eorum dudum vsus es familiaritate. Suscipe igitur optime pater quam iucundissimos ex archanis philosophiæ latebris te alloquentes nobiles ipsos nuncios nostros, nihil pol rigidi salebrosique, sed condimenta sapida græcorum academijs philosophicis scite festiuèque manibus præparata deferentes. Quorum cum ad satietatem vsus familiaritate fueris, ad nostras redeant ædes age. Vale scripturarum candens armarium, nosque te adamantem ama. Ex Lubus die Veneris 24. mensis Octobris Anno Christianorum M.D.V.

XLIX.